

Передплата
 за «РУСЛАНА» вносять:
 з Австрії:
 за цілий рік 30 кор.
 за пів року 10 кор.
 за чверть року 5 кор.
 за місяць 1.70 кор.

За границею:
 за цілий рік: зі щоденною
 всылкою 7 доларів, або 12
 рублів; з всылкою двічі
 з тижня 5 1/2 долара, або 10
 рублів; з всылкою що субо-
 ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
 Поодинокє число по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділь руских свят о 5 1/2 год. по полудни.
 Редакция, адміністрация експедиция «Руслана» при ул. Осолінських ч. II. партер (Фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в сажакі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженя. —

Рекламаші веопечатані в вільні від порта. — Оголошеня аничайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіславі» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні довесеня по 30 сот. від стрічки.

Парляментарне пересиленє.

(X) Парляментарна робота може тоді бути успішною, наколи парламентарні стороництва витворять собі яснє з дійснєму програму і коли они зложать парламентарну більшість, на якій моглоб оперти ся правительство. Колиж приглянемо ся таперішньому народному парламентови загального голосованя, то не побачимо там нічого такого. Посли розбиті на многочисленні, нераз дрібонькі клуби, а при всяких голосованях проявляє ся инша більшість, инша опозиция, справдешнє „столпотвореніє“.

З таким парламентом не може правити довгий час ані парламентарне правительство ані взагалі ніяке инше правительство. А положенє тим більше сумне і безвиглядне, що й розвязанє посольської палати не дало би инших добутків, не довело би до поправки відносин, не довело би до полагоди парламентарного пересиленя. А се пересиленє парламентарне стало вже протяглим і може кожної хвилі довести до заострення, бо маємо в бюджетовій комісії обструкцію, котру на хвилю перервано за обошльним порозумінєм, але при подрібній розправі над предлогодю про італійський правничий виділ може она віджити на широкі розміри, бо як

раз подрібна розправа дає спромогу вести її без великого висиленя.

Коли в куріяльнім парламенті загіздила ся була протягла обструкция, а всяка законодатна діяльність стала прямо неможливою цілими роками, коли не можна було довести ані до поправки краввих фінансів, ані зміни військового закона, ані до полагоди торгових договорів, так що взаємини з балканьскими державами ставали прямо неможливі, тоді здавало ся, що загальне право виборче буде тим ліком наязикові і національні спори оживить роботу законодатну, подвигне парламентарну діяльність з застою і почне ся нова доба відродін державної ради.

Великі надії покладано на перший «народний парламент», однак по трох роках его ествования бачимо, що він опинив ся там, де був куріяльний парламент, що відносини не тільки не поправили ся, але навпаки заострили ся і що сей народний парламент, котрий так часто повтаряє високопарні оклики про «народні конечности», висувуючи їх проти вимаганих правительством «державних конечностей» не здобув ся на ніяке законодатне діло для тих широких народних верств, які покликали его до життя, не здобув ся за три роки ествования на полагоду так важної для тих широких верств народних предлоги, як про суспільну безпеку.

А головною причиною тих невідрадних відносин є недостача великого держав-

ного стороництва а також народного стороництва, котре би показало ся справедливим супроти в сїх народностей держави. Дотеперішна політика національних спорів і боротьби всіх показала ся вельми шкідною не тільки для парламенту, але й для краввих соймів, спинила всяку успішну роботу законотну в усіх майже законодатних тілах, здержала поправу краввих і державних фінансів, довела народогосподарські і фінансові відносини до краю неможливости, а крім того заострила і розятрила внутрішні межинародні взаємини, що чимало причиняє ся до ослабленя великодержавного значіння і впливу монархії. Сей розлад і застій в австрійській державній радї намагає ся при всякій нагоді вихиснувати Угорщина, хоч там відносини ще більше невідрадні а пригнобленє немадарських народностей дійшло до самого краю.

В сій хвилі обертає ся вся справа в державній радї, зглядно в бюджетовій комісії около італійского бравничого виділу а Словінці і инші південні Славяни поставили яко услівє згоди на італ. виділ між иншими домаганє признаня рівновартности загребских іспитів з австрійскими і запоруку засновин словінського університету.

З тим домаганєм південних Славяв злучили свої домаганя на засновини своїх народних університетів Русини і Чехи. Сі

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудник.

Оповіданє із записок ірляндського пароха.

Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

— Чи чули ви, отче, коли — спитав я тихо — про тазмну річ, що зве ся Кампанер Thal?

— Ніколи! — одвітив рішучо.

— І не догадуєте ся, що се могло би значити?

— Ні — отвітив, задумавши ся глибоко — я певний, що слова сі не єні грецькі, ні латинські, ні ірляндські.

— Пошукайте, отче, в своїх енциклопедиях і дайте мені знати, як що найдете.

— Розуміє ся! — закликав, а опісля показуючи, через плече на мойого сотрудника, додав: Певно, сей молокосос?

— Так є — сказав я. — Він читає дуже багато...

— Слушайте, отче Дане. Справді ми нидіємо. Чи бачили ви коли обід подібний до нинішного?

— Ніколи! — одвітив я з резигнацією.

— Чи погадав би хто, коли прийшли ми в сі сторони, що діждемо таких часів? Бо молокососи сі промовляють до нас, неваче до рівних. Чи не пригадуєте собі часів, коли то сотрудник не сьмів отворити уст в прияві пароха.

— Розуміє ся, що памятаю.

— А знаєте, чого мій хоче? Престола, якогось образа, перед яким має горіти цілий день

свїчка. Чи не можете, кажу до него, відмовляти чоток, як роблять инші? Ні, він мусьть мати престол. А має вже велику, червону лампу, що горить в його каплиці. Свїтло видко на мялю від берега. Кажу рибалкам: Не боїте ся тепер плисти ночью на море. Маєте тепер морську ліхтарню. До побаченя. Та, то що я мав собі записати. Ага... Кампанер Thal...

І записав сі слова, здає ся фонетично у своїм записнику. А треба звати, що сей чоловік не мав за час 14-ох літ своєї душпастирської праці ні одного скандалу в парохії і був ручителем гряднайменше половини селян в околиці.

Добраніч, отче Дане! Сердечно дякую! Ніколи не мав привємнійшого вечера! Що за милі молодці. Такі зручні, такі веселі а такі примірні. Чи не є се сатисфакцією, що ми відійдемо з того свїта а лишимо таких гарних оборонців віри?

З такими словами витягнув до мене руки усьміхнений мій товариш, о. Арс, що стояв в часі моєї розмови в куті передпокою.

Сотрудник мойого приятеля чекав, поки старець не вговорить ся, опісля подав йому чемно плащ і запняв його від долини аж до шві.

Старець протягом цілого сего часу дякував.

— Коханий хлопчина! Дякую, дякую. Який клопіт! Тепер мені добре!

А сотрудник, великий, мов гренадьер, обвинув йому тимчасом шию шалем і закладав рукавиці.

— Коханий молодець! — Дякую, дякую! Справді зробив з мене мумію, правдиву египетську мумію. Отче Дане, добраніч! Що за привємний вечер!

Не скінчив ще дякувати, коли сильний сотрудник підніє його, мов дитину і посадив в повозці.

Кілька днів опісля говорив я з моїм сотрудником про всілякі справи.

При відході сказав до мене:

— Весело було у отця пароха при обіді. Я бавив ся знаменито.

— Я рад з того. А ви знов справили роскіш всім присутним вашим співом.

— Дійсно, мали для мене згляди.

— Не говорю вже про тих, що слухали в хаті а про тих, що слухали на дворі.

— Мій Боже — закликав — що за скандал?

— Ні — одвітив я — ви зискали на опінії села о сто процент. Били ся прямо за місце під вікном. А знаєте, хто пропхав ся перший? Ваш приятель Джим Діді.

Поглянув на мене з видимим невдоволенем.

— Джим каже — говорив я далі — що цілу ніч не міг зажмурити ока, намагаючи ся пригадати собі мельодию. Колиб ви дали йому слова пісні і пересвистали арію...

— Що, сему лайдаччїні? — стрілив о. Лєтбі, мов з гаківниці.

— І колиб ви йому дали кілька авдїенцій, він певно гадає про акомпанїямент на фортепяні, то я певний, що...

— !!!

— Мій Боже, як то деякі люди погорджують популярністю!

(Дальше буде).

домагання такі оправдані і не порушують нічий інтересів народних ані німецьких, ані інших народів, що вдоволені сим домаганням було би зовсім справедливою річю, але мимо того сі справедливі і оправдані домагання зустрічають ся з неодолимими перепонами і труднощами. Опір проти домагання словінського університету викликав обструкцію Словінців, а неповажливості домагань чеських і руских послів о їх самостійні університети піддержує також невдоволені і огірчені, яке зовсім не причиняє ся до внутрішнього ладу в австрійських краях. Короткозорі політики, котрі кермують ся лише своїми самолюбними цілями, висувають проти сих домагань всякі можливі і неможливі сумніви і перепони, і не дійде до ладу і спокою доси, поки політики всіх народностей не переймуть ся поглядом, що національне питання треба не доривочно, не в однім краю, а в цілім обсягу Австрії поладити справедливо, щоби забезпечити і запоручити свободній і успішній розвиток кожної національної індивідуальности, а се буде можливе лише тоді, наколи кожному народови по обох боках Литави будуть признані запоручені їм права.

Відгомін університетських подій в дневникарстві.

Університетські останні події не сходять із стовпців усяких часописий і виступають там в освітлено відповіднім до партійного становища часописий. Краківські часописи присвятили сим подіям також окремі передовиці. Nowa Reforma п. з. Nowy zamach на uniwersytet lwowski представляє справу односторонно, звалюючи всю вину на руску молодіж, хоч навіть деякі польські часописи признавали, що причин до сумних відносин і заострення звязаної з ними університетської справи дали також всепольські професори і підхочувана ними всепольська молодіж. N. Reforma запевняє, що jesteśmy dość silni, aby gwałt odeprzeć, однак не подає способу до розвязки справи, бо таке становище не рішить справи, а хіба більше її розятрить.

Краківський Czas є тої думки в передовиці Krwawa metoda, що „legenda o krzywdach Rusinów upada na zawsze“, забуваючи о тім, що хоч би який нерозважний почин чи то одиниці, чи навіть якогось сторонництва руского народу, не може бути підставою до переходу над справедливими і справедливими домаганнями руского народу (а таким признавали навіть Поляки домагане окремого укр.-руского університету) до дневного порядку. Таке становище, що ми (себ то Поляки) є obrońcami na tej ziemi cywilizacji, prawa i sprawiedliwości, przedmurzem chroniącym Europę od napadu dzikości i okrucieństwa (розумій: руского) не рішає справи, не поладжує її, а лише отвертою, розятреною раню. Коли Czas далі виводить, що „nie wymagamy niczego więcej, jak tylko, aby usta wy były wykonane, aby porządek został utrzymany — aby nie osłabiono prawnej podstawy, bez której nie mogą istnieć narody i społeczeństwa“, то на се замітимо, що ми також нічого більше не вимагаємо, як найстрогішого виконання законів, котрими запоручено рівноправність та кож рускому народови, отже коли тут поліція і судова комісія приступила до увязнення рускої молодіжи і єї ревізії, так само повинна була зробити і з усіма, що були в університеті, отже і з польскою молодіжю, котра свобідно вишла собі з університету. Ми нічого не маємо проти покарання всякої самоволі, алеж так само нехай буде рівна кара, вимірювана і другій стороні. А доказів, що другій стороні, особливо всепольській молодіжці позваляє ся „гуляти“ безкарно, є доволі, хоч би пригадати брутальний напад свого часу на намісника, обкидане его запортками за те, що ему приписувано вставлене до бюджету видатку на дві надзвичайні рускі катедри в львівськім університеті.

Соціал-демократичне дневникарство, по-

чавши від віденської Arbeiter Ztg., а скінчивши на Naprzód-і, Głos-і і „Землі і Волі“, приписує всю причину сумних подій університетських „націоналістичному засівови“ і австрійській правительственній політиці.

„Jestto klątwą austriackiej racyi stanu, że o każdej szkole ludowej, średniej, czy wyższej musi się rozpałać zacięta walka, że założenie każdej uczelni musi się stać przedmiotem wojny narodowej. Narody w Austrii nie mają żadnych praw, żaden naród nie ma prawa stanowienia o swoich potrzebach kulturalnych, ale każdy ma faktyczne prawo przeszkadzania swemu sąsiadowi, dokuczania mu, paraliżowania jego rozwoju kulturalnego“.

Далше вказує на се, що в цілій Австрії веде ся боротьба завзята о школи, але нігде не дійшло до вистрілів револьверових, до убиств.

„Tylko we Lwowie przybrała ta walka formy tak barbarzyńskie, tak dzikie, jak gdyby Lwów nie leżał w cywilizowanym, praworządym kraju, lecz w despotycznym państwie carskiem, w Albanii lub w puszczy afrykańskiej. Ujawnia się tam całe barbarzyństwo wschodnie po jednej i po drugiej stronie“.

Виводи далші Naprzód-a такі знаменні, що годять ся їх навести в значнійших виїмках без перекладу:

»Siczyński, który zamordował hr. Potockiego, został okrzyknięty bohaterem narodowym. A pogroźki przelewu krwi nie ustawały ze strony nacjonalistów ukraińskich. Świeżo w parlamencie w debacie budżetowej ruski narodowiec poseł Dniestrzański, profesor uniwersytetu lwowskiego, domagając się założenia uniwersytetu ruskiego groził:

»Nie wiem, na co panowie czekają, czy czekają na nowe rozruchy na uniwersytecie, czy czekają na to, żeby z uniwersytetu wynoszono trupy! Historia cywilizacji dowodzi, że najwyższe dobra kulturalne zdobywane były przeważnie krwią. Dlatego niechaj rząd się strzeże, aby w XX. stuleciu zaspokojenia najwyższych potrzeb kulturalnych nie zdobyto drogą krwawej łaźni!«

I dotrzymali narodowcy ruscy zapowiedzi »krwawej łaźni«.

Nie ulega kwestyi, że odpowiedzialność za tę »krwawą łaźnię« spada na klub poselski ruskich narodowców. Posłowie ruscy zamówili (?) sobie demonstrację na uniwersytecie lwowskim dla efektu, jako bengalskie oświetlenie(?) dla wczorajszych wniosków Romańczuka (!) A przecie mogli i powinni byli przewidzieć, że ten »efekt« doprowadzi do nieobliczalnych następstw, że to bengalskie światło na dynamitowym wulkanie wywoła wybuch i katastrofę! I rzeczywiście wyniesiono z uniwersytetu trupa i rannych — ale Rusinów, czego się ruscy posłowie nie spodziewali, inscenizując w nieodpowiedzialny sposób demonstrację na tak zapalnym gruncie..

Za kordonem, na Ukrainie, pod rządami despotycznego, wynaradawiającego i gnębiącego caratu, gdzie żyje olbrzymia większość narodu małoruskiego — tam bohaterzy ci siedzą cicho, tam nie chwytają za broń, tam nie urządzają rozruchów na uniwersytecie kijowskim, tam nie walczą o własny uniwersytet i o prawa narodowe zbrojną ręką — tylko tu w Austrii konstytucyjnej, gdzie mają do dyspozycji powszechne, równe prawo wyborcze, gdzie mają wolność prasy, organizacyi i zgromadzeń, gdzie mają trybunę parlamentarną i wszelkie nowoczesne środki walki politycznej.

Naprzód, хоч сам часто виступає з подібними погрозами, справедливо робить докори за погрози, проти котрих ми все виступали, як н. пр. посла Будзиновского, котрого поклики повторив знов у своїй промові на превеликий жал професор університету др. Дністрянський, а тим додав сим погрозам певної ваги, так що они могли поділати на палку вдачу універс. молодіжи.

Алеж і друга сторона поносить велику вину тих подій і Naprzód справедливо пише:

»Ale nie mniejsza odpowiedzialność spada na wszechpolaków, którzy świadomie drażnią i prowokują Rusinów.

Faktem jest, że cztery miliony narodu ruskiego w Galicyi i Bukowinie nie mają uniwersytetu, podczas gdy takąż liczba Polaków w Galicyi i na Śląsku ma dwa uniwersytety i że się Rusinom bezwzględnie uniwersytet należy!

Faktem jest, że wodzami wszechpolaków są profesorowie lwowskiego uniwersytetu Głabiński, Grabski, Zakrzewski, Buzek, że oni jątrzą nieustannie młodzież polską przeciw Rusinom, że Grabski (obecnie wybrany demonstracyjnie dziekanem) i Zakrzewski założyli bojówkę wszechpolską wśród młodzieży akademickiej, że w takim momencie, w którym się waży losy, po tragicznej śmierci hr. Potockiego, jest rektorem uniwersytetu lwowskiego prezes Koła polskiego i wódz endecyi Głabiński.

To wszystko skandaliczne fakta, które się zaprzeczyc nie dadzą!«.

Цолітичний огляд.

Австро-Угорщина.

Дня 2. с. м: вибрано на засіданню угорського сойму адресову комісію з 21 членів, почім деякі послы вносили інтерпеляції. Сегож дня відбуло ся засіданне військової комісії, на яким міністер гонведів ген Газай вніс предлогу закона о контингенті новобранців на 1910. р. Заступник сторонництва Юста заявив іменем свого сторонництва, що оно не буде голосувало ані за одним новобранцем. Зате посол Околічані зі сторонництва Кошута запевнив, що его сторонництво з огляду на публичну опінію не може голосувати проти контингенту новобранців. Після промови посла Давієля зі сторонництва праці прийнято предлоги зарівно загально, як і що до подробиць.

Заповіджена конференція проводирів сторонництв відбула ся зараз після засідання угорського сойму. Президент міністрів гр. Куен-Гедерварі заявив, що цілю сеї конференції всіх сторонництв є порозуміне що до порядку нарад в справі поодиноких предлог законів. Він вказав на велике значінє сего, щоби край вирвати раз зі стану ex lèx. А до сего булоб пожаданим, щоби пересправляти над тимчасовими правительственними розпорядками ще перед адресовою дебатаю. Кошут заявив, що ані він, ані его сторонництво не мають довіри до правительства і тому не будуть голосувати за предлогами. Юст застеріг собі іменем свого сторонництва свободу діланя і тому не дав ніякого приреченя. Смерчані прилучив ся до заяви Юста і застеріг собі рівнож іменем народного сторонництва свободу діланя. Після сего президент перервав конференцію, бо не можна було дійти до ніякого порозуміння зі сторонництвами. Розбите сеї конференції подав президент до відома радї міністрів.

Заграниця.

Поява вонних кораблів опікунчих держав в заливі Суда зробила на Кретиців без сумніву велике вражінє. Они займають ся основно нотою опікунчих держав, але доведене до єдности між ними стрічає ся ще з перепонами. Також між Туреччиною і Грецією напружене на позір дещо зменшило ся. Турецке правительство старає ся вплинути на покінчене бойкоту, хоч в Царгороді моряки і двигачі тягарів збороняли ся, покинути бойкот.

Іспанський президент міністрів Каналехас має ще час, відвернути від краю внутрішні замішаня. Переговори з Ватиканом ще не зірвані; тож іспанське правительство має ще можливість довести до згоди з Церквою в справі собою викликаний. Відповідь іспанського правительства на протестову ноту Апостольского Престола відійшла вже до Риму. В відповіді, якої автором є міністер заграничних справ, обстає правительство рішучо за своїми постановами, мотивуючи їх основнійше і вказуючи на їх ціль.

В одній розмові Каналехаса в тій справі, заявив він: „Побачимо, чи Ватикан вкінці дасть ся перековати. Як ні, то будемо вельми сего жалувати, але щож ми на се порадимо? В сенаті заявив він, що правительство не булоб забирало ся до релігійного питання, колиб не мало певности, чи зможе его розвязати. Акція правительства звернена не против релігійних чувств, але одиноко лише против „клерикалізму“. Ворожі Церкви сторонництва старають ся між тим „робити опінію“ серед народу для поступку Каналехаса.

Державна рада.

Подяємо за „Ділом“ основу промов послів д-ра Т. Окуневского і д-ра К. Левицкого в бюджетовій комісії в справі руского університету.

Промова д-ра Окуневского вперед порушила будову крила Академічного Дому на музей і справу піднесеня Наук. Тов-а ім. Шевченка до значіня Академії, бо ся справа звязана з неприємними для товариства наслідками втрати 10.000 карбов. легату пок. Кониського на річ одного з російських університетів, коли би до кінця сего року товариство не здобуло характеру ака-

Новинки.

демії, врешті справу непризнання характеру публичности для жіночої семінарії у Львові. На те відповів йому зараз міністер Штіргк, що справу академії уважає дуже тяжкою, бо ся справа залежить лише від цесаря. За те обіцяв він товариству побільшити субвенції. Що до семінарії, то жаданю Русинів стоїть на перешкоді закон краєвий, котрий постановляє утравкізм, так що ему мусіла піддати ся й німецька семінарія в Кракові, та закон державний, котрий постановляє, що приватні семінарії мусять бути уладжені так само, як публичні. (Замітка Окуневського: Се відносить ся лиш до плану наук!) Він — каже Штіргк — зробив усе, що міг на сей рік зробити, давши краєвій раді шкільній припоручене, прихилити ся що до іспитів до волі Русинів. Що до справи університету, що Русини не знають, кільки він, міністер робить для них у впливових політичних кругах і як у самих поляків завдяки его заходам змінили ся погляди на сю справу. Вкінці заявив, що, не зважаючи на атаки декотрих руских послів на него, він хоче бути для Русинів дійсно об'єктивний і справедливий і не гадає реванжувати ся.

Др. Кость Левицький говорив в сій справі ось що:

„В справі утворення італійського правничого факультету заявляємо ми, Русини, принципіально не становище, що для кожної нації держави повинні бути заложені потрібні висші школи, а передовсім для тих народів, що їх цілком не мають. Колиж після виводів тов-а Окуневського забираю в дебаті голос, то роблю се для того, щоби его виводи доповнити і докладно спречувати наше становище в сій справі. З другої сторони нинішній день приніс нам сумне свідощтво, як у нас в Австрії полагоджувє ся університетські справи. Мусимо, що правда признати, що було би неслухно не дати Італійцям того факультету, котрий они вже мали; але заравом мусимо з притиском зазначити, що чотироміліоновому народови в Австрії діє ся далеко більша кривда, коли він доси зовсім не має власного університету. Миж маємо у львівськй університеті 1200 руских студентів, а було би їх ще більше, коли би ми мали університет власний. Маємо в Галичині шість, а на Буковині три рускі гімназії. Наша мова зовсім достаточно розвинена для університетських наук, а й наукові сили певно найдуть ся, як се вже виказав і др. Окуневський. Ми противні тому, щоби університетську справу в Австрії полагоджувано частями і односторонно; було би й се несправедливо і без ціли. Сеж важна культурна справа для австрійських народів і для самої держави; ся справа є частиною національного спору, а коли она буде полагоджена, то тим самим полагоджена буде значна часть того спору. Противно, односторонне і частинне трактуванє сеї справи заострює і збільшає національні антагонізми і підкопує парламентаризм. Др. Ленер говорив тут про декадентизм парламентаризму. Алеж здоровий і кріпкий парламентаризм мусить тримати ся засади, щоби жадному народови в державі не діяла ся кривда. Для того ми жадаємо планової акції в інтересі всіх народів держави, котрі доси ще не мають свого університету. Вказано тут на грошеві трудности. Алеж, коли маємо сотки мільонів на воєнні зброєня, на нові пушки, на воєнні кораблі і т. и., то кільки мільонів мусимо найти на цілі культурні для занедбаних народів, котрі на випадок війни сповнять свій обовязок так, як завсїгда его сповняли. Керманічі держави нехай уважають, щоби їх поміч угнетеним народам не прийшла за пізно. Жадають власних університетів 700.000 Італійців, не цілі два мільони полудневих Славян і чотири мільони Русинів. Річ ясна, що руский нарід має першенство в групі народів держави, що добивають ся власних висших шкіл. Спільне трактуванє і полагоджєнє університетської справи видає ся з уваги на відносини єдино ведучим до ціли.

(Дальше буде).

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Агриппи муч.; римо-кат.: Ісаї. — В четвер: руско-кат.: Рокд. св. Іоана Кр.; римо-кат.: Івана з Дуклі.

— **Пам'ятник Шевченка.** Полтавська губернска земска управа повідомила голову об'єднаного комітету в Києві, що Шевченкового фонду на пам'ятник Т. Шевченкови при полтавськй земстві зібралось 3.800 карб. 49 коп. готівкою і 22.000 карб. в процентових паперах.

— **Судове слідство** в справі кровавої події на львівськй університеті веде радник Рибіцький. До вчєра переслухав всіх арештованих руских академиків і крім двадцяти двох, яких задержано в слідчій в'язниці, всіх інших випущено, однак з тим застереженєм, що про кожодчасну зміну місця замешканя мають доносити судови.

„Народний Комітет“ оголосив вчєра в „Ділі“ комунікат, в яким простував видумки польської преси. Сей комунікат з виїмком вступу загального змісту прокуратурия сконфіскувала.

— **Похорони пок. Адама Коцка** відбули ся вчєра о 3. год. по полудні в каплиці анатомічного інституту на триста кроків віддалений личаківськй цвинтар. Участь в похороні взяло поверх десять тисяч Русинів, не лише зі Львова, але також селян та інтелігенції з провінції. Не було хиба повіта східної Галичини, який не вислав депутації. Соколи в одностроях ставили ся численно, щоби віддати останну прислугу своєму другому. Коли домовину винесли Соколи, академічний хор „Бандурист“ відспівав „Тихий вітер“ а потім промовив акад. Білик. Двигнув ся похід: церковна процесія, Соколи і Січовики задвоєми, депутації з 35-ма вінками, руске духовенство в числі 47 з крилош, о. Чапельським, який провадив похорон, домовина а за нею родина покійного і товпи народа. З огляду на глоту комітет, що уладжував похорон, замкнув браму цвинтаря і поволи впускав всіх до середини. Над гробом, який находить ся близько входу на цвинтар, промовляло 12 бесідників: о. Сьвітенький з Ладичина, др. К. Левицький, пос. Пігуляк з Чернівців, проф. Грушевський, п-ї Малицька, акад. Лисяк від віденської „Січи“, акад. Николішин з Чернівців, пос. Остапчук, др. Трильовський, сел. Прибила з Романова, п. Назарук і др. Цегельський від „Сокола“.

Похорони випали незвичайно поважно. Спокою не заколочено нікуди. Покійного хоронено з тяжким жалем. Плакала мати, плакала рідня, а з ними ділив ся жалем сей великий здвиг вірних Україні дїтй. Велике вражєнє викликували промови, з яких на першй місци треба покласти проповідь о. Сьвітенького, одного з перших, духовних бесідників Галичини. Похід з вінцями починала маленька ледви п'ятилітня дївчина, одїта в білу одеж. Вона несла велику китицю червєних рож. Після похоронів відбули білі гроби Покійного дефіляду „Січи“ і „Соколи“.

— **В рускій гімназії в Перемишлі** зголосило ся перед фєрїями до вступного іспиту до I. класи 115 хлопців, а зложило іспит 105.

— **Вісті з Бразилії.** Дня 16. мая с. р. відбули ся в Ріо Кларо звичайні загальні збори читальні „Просьвіта“. Збори отворив о. К. Сімків, котрого односторонно вибрали председателем зборів. По зложеню звіту старого виділу, избрано новий виділ на рік 1910/11, до якого війшли: о. К. Сімків голова, Теодор Максимович касиєр, Трохим Прохир секретар, Михайло Марусин бібліотекар і Василь Морозовський та Григорий Карпович заступники. Для жєнщин касиєркою зістала Александра Сливинська, а для дївчат Ксеня Льорик. В 1909 році мала читальня 81 членів, а в році 1910 виписало ся 17 членів так, що тепер всіх членів є 98. З року 1909 стан каси був такий: Доходу було 144 міль а розходу 90 міль; лишило ся отже ще 54 міль. Ухвалено також пренумерувати часописи „Діло“, „Руслан“, „Прапор“, „Народне Слово“, „Народний голос“ і „Давінок“ до спілки з о. Сімковом. На тих зборах избрано також виділ шкільний з трох людей з о. Сімкова, Василя Хруня і Івана Мойса, котрі зложили приречєнє, що крім заходів коло школи дїточой, заложать „Курс неграмотних“ для старших. На тім замкнув о. председатель збори а по відсїваню „Ще не вмерла Україна“, розійшлись всі до дому, несучи в серци повне вдоволєнє та надїю на красшу будучність.

— **Школа ім. Пант. Куліша.** Д-ій Ф. Коломийченко пише в „Раді“: Скоро після смерти Пантелеймона Александровича Куліша борзєнське громадянство заходилось збирати гроші на школу імени покійника. Всім тут був близькою людиною Куліш — і жертви йшли досить жєваво: скидались, як і на пам'ятник Шевченка, копійками, гривениками. Через недовгий час зібрано 10.000 карб. Раніше ніж будувати помешканя для школи, борзєнське земство (котре кермувало сею справою) звернулось до жінки небіжчика, Олександри Кулішевої (Ганни Барвінок) за до-

зволом назвати школу іменем Куліша. Ол. М. Кулішева, дякуючи за заходи, пожертвувала тут же і своїх на се діло 1.000 карб. І от уже шість літ минуло з того часу, як почалась наука в новій школі. Учить ся в ній мало не 300 душ хлопців та дївчат. Наука триває три роки, але груп в ній пять, бо перші два відділи ділять ся на паралельні групи. Єть тут постійні учителі і завідуючий. Взагалі діло поставлено гарно. Сам по собі будинок — великий, чистий, сьвітлий. Але деж імя Куліша, в пам'ять котрого збирали з народу гроші? Чи чують же діти про него?! І як дивно стає, коли бачиш, що ніхто навіть тепер і не знає, що тую школу збудовано на спомин небіжчика, який більшу частину свого життя прожив в борзєнськй повіті. Нігде в офіціальних паперах не пише ся про те саме. Питаєш учителя, чи дійсно ся школа збудована на жертви людей в пам'ять Куліша — і бачиш, що навіть він двигає плечима і відповідає, „кажуть що так“. Соромно бачити таку справу на українській ниві! Селянин — трудову копійку ніс на спомин Куліша, а фундатори того діла, навіть не вивісили дощечки, деб було зазначено, кому присьвячена та школа. Селянин дав копійку, він повірив на слово „патриотам“ і не питає, де ділась его копійка. А она повернулась на „Борзєнську земську школу“ без ніякого імени.

— **Школа імени С. Грушевського в Києві.** Дня 25. червця в київськй городськй управі призначено торги на роздачу робіт до будови будинка під помешканє многокласової городської школи ім. С. Грушевського, батька проф. М. С. Грушевського. Школа буде збудована на Петро-Павл. площі; проєкт фасада в українськй стилу зробив артист Кричевський і ухвалив до виконаня проф. М. Грушевський. Самий проєкт будинка зробив архітект Брайтман. В будинку містити муть ся 6 міських шкіл (3 жіночих і 3 хлопчачих) кожда на 50 учеників, а всього на 300 учеників. Окрім того тут буде помешканє для „дитячого садка“. На сю школу покійний С. Грушевський запавів 100 тисяч карбованців, з них 50 тисяч на основний фонд, на проценти, з якого утримувати ся буде школа, а 50 тисяч карб. на будову школи. Але що 50 тисяч карб. мало для школи, городска управа по становила приєднати до сего капіталу лишок від городської позички на будову шкільних будинків в сумі 24 тисяч карбованців.

— **Іспит зрілости в ц. к. учит. жєн. семінарії** у Львові приватисток відбув ся під проводом радника Двора Ол. Барвінського від 1. до 14. червця с. р. До іспиту приступило 51 приватисток, з котрих одну усунєно задля недостатчі вимаганого законом віку. Сьвідощтво зрілости з відзначєнєм одержало 5 (з поль. викл. яз.), сьвідощтво зрілости з поль. викл. яз. 21, з поль. і руск. викл. яз. 2, репробовано на рік 8, призначено по попр. іспиту з одного предмету по фєрїях 14. Зрілими признані: Давидович Марія (п.), Домбровска Єлена (р.), Вельць Марія (п.), Вісталь Євгенія (п.), Вісьнєвска Софія (п.), Гродкі Іоанна (відзн. п.), Гродкі Вікторія (р.), Гавтман Ядвига (п.), Козєлл Цецилія (п.), Курка Марія (п.), Кучка Єлена (п.), Маньковска Марія (відзнач. п.), Моравска Марія (п.), Мурич Ярослав (п. р.), Мюллер Ємілья (п.), Нементовска Ольга (з відзн. п.), Пашінос Анєля (п.), Романовска Станіслава (п.), Рудницька Стефанія (п. р.), Рудка Єлена (п.), Ржепецька Марія (з відзнач. п.), Сабат Ольга (п.), Скалецка Софія (з відзн. п.), Слявічек Єлена (п.), Терлецка Софія (п.), Тишковска Антонна (п.), Щуровска Марія (п.), Яцькевич Єлена (п.).

— **Кандидатки з учит. семінарії Р. Тов-а** педагог. у Львові складали іспит зрілости в днях від 21. до 25. червця в держ. муж. семінарії у Львові. Проводив радн. др. А. Янер. Іспит зрілости зложили: з відзначєнєм: Наталія Бордуляківна, Стефанія Волянська, Ірина Євєрска і Левкадія Щуровска; з добрим поступом: Марія Вальківна, Олена Вітошинська, Ольга Ганушевска, Марія Дяківна, Наталія Карпюківна, Марія Ковчівна, Йосифа Краусівна, Ірина Кульчицька, Ольга Мазуркевич, Анна Паньківна, Марія Пелєньо, Софія Соколовска, Марія Утриско і Оксана Федівна. І кандидатка репробована на 1 рік, а 1 дістала поправку з 1 предмету. — 7 кандидаток не мали приписаного віку, тому будуть здавати іспит аж по вакаціях. Бачимо отже, що з 20 зголосивших ся до іспиту зрілости, лише одна перепала. Сей вислід свідчить як найкрасше про сю школу, удержувану жертвами народу.

Оповідки.

— **З Ярослава.** Дня 8. липця 1910. о год. 10. рано відбудуть ся II. загальні збори філії Тов-а госп. „Сільський господар“ в Ярославі, в домі Тов-а „Родина“ при ул. Любельській ч. 7, на які уклиню Виділ запрошує. На порядку деннім дуже важні справи. — За Виділ: о. Ф. Подольський, голова; Юрій Шумський, секретар.

— **Надіслано** нам до поміщеня сю відозву: Рускі Матери! Тяжкі хвилі переживає вся наша єуспільність. На всіх полях єуспільного життя

Просимо відхобити передплату.

кипить горяча борба о бути чи не бути! А ще прикрийші хвилі переживаємо ми матери, котрим судилося віддати на жертвеннику Вітчизни навіть кров наших найдорожших синів. Коли і як та нерівна борба скінчиться, годі нам се предвидіти, тому звертаюся до Вас, Рускі Матери, з прошемом: Звернім ся в тих тяжких хвилях о поміч до прибіжжя терпячих до Пречистої Діви Марії Матери Божої, вручим під Її опіку наші діти, віддаймо долю нашого гнобленого Народу під Її покров, а на доказ, що віруємо в Її сьвяту поміч, вишлім по листі до канцелярії св. Юра, за котрі то гроші в Пятницю 8. липця відслужить ся св. Літургія в нашім наміреню. В всяких злиднях прибігав наш народ з молитвою до Бога і нині не опустить наш Бог і дасть нашому народови ліпшу долю! — *Олімпія Стрільбица* з Наварії.

— **Із станіславівської єпархії.** Канонічну інституцію дістали оо.: Яків Сербинський парох в Кривчу, на парохію Семаківці, дек. городеньского, Климентій Кичура, парох в Семаківцях, на парохію Кривче, дек. кудринецкого. — Увільнені оо.: Володимир Вонсуль з завідателства в Боршківцях і Йосиф Дженджера з сотруд. експоз. в Жураках. — Введені оо.: Франц Назаревич, бувший систем. сотруд. в Боршківцях, яко місцевий парох в Волківцях, Антін Гарасевич, яко експозит в Жураках. — Відпустку для поратования здоровля отримали оо.: М. Левицький, парох в Ланчині, на 6 тижнів; Ал. Решитилович, парох в Кутах старих, на 6 неділь; Іл. Сіменович, парох в Білобожниці, на 6 тижнів; І. Александрович, парох в Хмелеві, на 3 місяці; Іл. Котів, парох в Хотимири, на 4 тижні; К. Костецкий, декан і парох в Чернівцях, на 6 тижнів; К. Карачевский, експоз. в Медусі, на 2 місяці; В. Кузик, парох в Осівцях на 5 неділь; Й. Трильовский, парох в Будилові, на 7 неділь; М. Гаврилюк, завідатель в Ворвулинцях, на 3 місяці; Дм. Лисий, парох в Хомякові, від 22 червця до кінця липця; Ем. Гавацький, парох в Стінці, від 14. червця до 20. липця; Н. Томич, сотр. в Чорнім Потоці, від 23. червця до 23. липця.

Посмертні оповістки.

— **Василь Яновский.** Дня 29. червця донесено „Раді“, що того дня з своєю маатку коло Лубнів помер Василь Яковлевич Яновский, член старої київської громади і один з тих українських добровольців, що їздили в 70-их роках на поміч Герцоговцям в їх повстаню проти Турків. У небіжчика були еписані дуже цікаві спомини про участь Українців у добровольнім руху 70-их років; в сих споминах він описує і власні пригоди з побуту в Австрії та Чорногорі. Зачувати, дружина покійного — відома наша письменниця Л. Яновска — збирає ся оголосити ці спомини в одному з українських журналів. Останні роки свого життя провів покійний в сумнім стані, прикований до ліжка тяжкою хворобою. В. в. п.!

Телеграми

в дня 5. липця.

Відень. Пос. Колесса визвав на двобій д-ра Гломбінського за се, що сей сказав в колі польським, що проф. Колесса і Дністрянський є моральними винниками університетських подій. Сьвідкам п. Колесси заявив др. Гломб., що така опінія є у Львові. Коли п. Колесса сему заперечив, Гломбінський заявив, що поки що він нікого не уважає виноватим. Тим справу закінчено.

Відень. Завтра або прозавтра буде літна сесія держ. ради замкнена.

Петербурґ. Цар Микола затвердив ухвалений думою і радою закон що до Фінляндії.

Царгород. Турецка комісія під проводом Феріда розпочала передвступні роботи в справі управильнення австро-угорско-турецкої границі.

Образи Шевченка, Хмельницького, Котляревського, Лисенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К Краватки, гerdани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацькі, альбоми, перфуми, спивки ррощки і шпильки з гербом, тутки і паперці біжного рода поручають. — *Склади „Сокільського Базару“ у Львові, Стрию і Станіславові.*

Надісламо нам до поміщення отсе

Отверте письмо

до ц. к. Міністерства залізниць у Відні.

В числі 61. часописи „Руслав“ звернув ся я до ц. к. Дирекції залізниць в Станіславові з осторогою, щоби „компанію“ — Галевский, Федшин, Дороженко, Вінтонюк принайменше переносили, бо через їх недбале вповнюване служби може вийти шкода для суспільности, — дарма, що котрийсь з них старав ся мене в „Słowi polsk-im“ на „wszechpolski sposób“ обмазати. Однак замість того ц. к. Дирекція в Станіславові позваляє сим панкам бавити ся в політику, будувати Польщу в Павелчу в роді „Czytelni T. S. L.“, в котрій повисші пани виділовими, а членів... дасть Бір!

Приміром: з дня 4—5 мая с. р. Василь Федшин цілу ніч грав в карти і програв 60 К котрі виграв один коіндуктор львівський П. Т. а Ілько Дорошенко п'яний як ніч спав на шкарпі, побіч будки 78. І коли би був скотив ся, був би его поїзд переїхав. До служби прийшов такий обтрісканий болотом, що му лица не було видко, без шапки і плаща, а чую, що Іван Вінтонюк має урлюп — ніби слабій — але він собі здорово ходить до коршми, до „Czytelni“, на проходи за грибами, так що один хлоп обурений сим, хотів мельдувати Дирекції — як таке може бути, щоби здоровий служби не повнив, а гроші брав — На то они на польске попереходили, щоби їм все вільно було. Бо і корови Федшина можуть пасти ся на пляху самопас, як то було дня 5. червця, що візок їдучи шинами, на котрім сидів Федь Мелникович, гешув корові по рогах — та корові зіщибнув роги, а Федькови зломив ногу. І він теper огіпсований і обандажований сидить, а грошики файненько бере, а ми мусимо платити податки. А ц. к. Дирекція толерує дальше сю роботу, а як котрий з них стратить жите, тогди его певно буде мусіла перенести, але до могили, а їх вдовиці будуть побирали гарну пенсію, бо то було в „slużbie“.

На ті всі повисші річи можу служити сьвідками в суді.

Павелче дня 13. червця 1910.

о. Іван Стефаньчук парох.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16 липця 1910.

Найгарнійша сензация.

Щоленно о 8. год. вечер представлено: В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

B. HERDER FERLAG, WIEN I, WOLLZEILE 33:

— **Der Sozialismus.** Eine Untersuchung seiner Grundlagen und seiner Durchführbarkeit. M. 3'60; geb. in Leinw. M., 4'30. (K. 4'32, geb. im Leinw. K 5'16).

— **Egger Augustinus.** Der Klerus und die Alkoholfrage. Auflage 4. K —'48.

— **Ehrle Franz, S. J., Beiträge zur Geschichte und Reform der Armenpflege.** K 2'16.

— **Meyer Theodor, S. J., Die christlichethischen Socialprinzipien und die Arbeiterfrage.** 4. Aufl. K 1'56.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J., Arbeitsverlag und Streik.** 4. Aufl. K —'72.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J., Die soziale Not und der kirchliche Einfluss.** 4. Auflage K —'96.

— **Das Privateigentum als soziale Institution.** 2. Aufl. K 2'16.

— **Cathrein Viktor, S. J., Die Frauenfrage.** 3. Aufl. K 2'88. geb. in Leinw. K 3'48.

— **Das Paradies der Sozialdemokratie,** so wie es wirklich sein würde. Nach sozialdemokratischen Schriften für alle besonnenen Arbeiter dargestellt. 6. Aufl. K —'24.

Лекцію на селі прийме приватний інструктор, Степан Біляк, студент прав, Львів, ул. Льва Сапиги ч. 85.

Телс-фон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і знярядів господарських, від шкідливих під корисними услівями,

числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки звороти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ошадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на жите в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції „Дністра“.

Зголшненя письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де еще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977.—; інші фонди К 594.647.—; разом К 2,781.624.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін відгод. 8—2.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	10:05
Кракова	7:27	10:10	1:15 B	8:40	2:30
Тарнова	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:35	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Стрия	—	—	—	10:19 D	—
Самбора	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Гави рускої	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворова	8:15	—	5:00	—	—
Брухович	7:32	1:05 J	1:53 B	8:00	9:25 B
Брухович	7:49 K	1:20	4:10 B	3:26 K	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	—	—	—	—	12:10
Янова	8:15	1:10 K	5:00	9:26 K	10:07 K
Любіня	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 P
На Підзамче з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55 A
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:33	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39 A
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:5	8:25	3:15	6:55	11:15
Кракова	6:04	8:40	3:55	7:45	12:45
Кракова	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:36
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станіславова	—	—	2:52	—	—
Коломиї	—	—	—	5:59	—
Ходорова	—	—	—	8:23 B	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбора	6:00	9:05	3:40	—	10:40
Гави рускої	7:34	—	2:30	7:10	11:35 B
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович	6:13	10:05 J	2:35 B	8:38 B	11:35 B
Брухович	7:34	12:25 B	4:24 B	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Янова	8:20	10:20 K	1:35 H	3:35	6:39 K
Любіня	6:00	9:05	2:15 P	3:40	10:40
З Підзамча до:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	—	—	1:30	—	11:35 A
З Личакова до:					
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі.

A = лише в середі і суботи. — B = від 1:6 до 30/9 щоденно; B = в день перед кождою неділею і сьвятами обох обрядів. — Г = в день по кождій неділі і сьвяті обох обрядів. — Д = від 19/6. до 11/9. в неділі і рим-кат. сьвята. — З = від 1:6. до 30/9. щоденно. — K = від 1:5. до 30/9. щоденно. — Л = від 1:6 до 31/8 щоденно. — H = від 1/5. до 11/9. в неділі і рим. кат. сьвята. — P = від 15/5. до 11/9. в неділі і рим. кат. сьвята.